

Tsjielp!!

Natuur- en Vogelwacht
Culemborg e.o.

Digitale nieuwsbrief editie maart 2024 – nr. 161

NVWC-activiteiten maart 2024

Maart lentemaand!

02-03-2024

Vogels in de buurt: De eerste grutto's zijn terug!

Aron Sinke heeft in februari de honneurs waargenomen voor Gerrit Jan Klop, zodat Gerrit Jan kon gaan genieten van de vogels in Suriname. Ook Aron weet heel veel van vogels en de deelnemers waren blij dat de excursie toch door kon gaan. Nu is Gerrit Jan er weer en op 2 maart gaan we met hem de eerste tekenen van het voorjaar opzoeken. De eerste grutto's zijn terug! Overal zingen de heggenmussen en koolmezen. Bij het eerste ochtendlicht laten merels en zanglijsters zich al uitbundig horen. Allemaal signalen dat het voorjaar zich begint te roeren. We stappen op 2 maart om 9:00 uur op de fiets vanaf het grote plein voor De Steenuil, Steenovenslaan 20, Culemborg. De excursie duurt ongeveer twee uur. Deze maandelijks fietsexcursies zijn geschikt voor zowel beginnende als gevorderde vogelaars. Aanmelden vooraf is niet nodig en er zijn geen kosten aan verbonden. Heb je een verrekijker? Neem die dan mee. Voor meer info een mailtje naar gjklop@gmail.com. Eerstvolgende datum: 6 april.

20-03-2024

Lezing: "Merel, merel, merel"

De merel is een van onze meest trouwe tuinbewoners en de meeste mensen hebben wel wat met deze vogel. Omdat het niet zo goed gaat met de merel heeft SOVON 2022 uitgeroepen tot het jaar van de merel en is allerlei extra onderzoek gestart. Zo bleek bijvoorbeeld heel weinig bekend over hoeveel jongen het nest verlaten. Vrijwilligers zijn opgeleid om merelnesten te vinden en te volgen zodat het broedsucces bepaald kan worden. Annette van Berkel is een van hen. Ze heeft een aantal jaren zeer intensief Culemborgse merelnesten gevolgd en doet daarvan tijdens deze lezing verslag. Resultaten van het onderzoek komen aan de orde maar vooral ook het ontzettend boeiende gedrag van deze vogel. Wat komt er allemaal kijken voordat je een clubje jongen hebt grootgebracht? En de ene merel is de andere niet... En wie verzint het nu om op deze plek te gaan broeden? En oh, die eksters, steeds weer die eksters...! Het wel en wee van de merels komt uitgebreid aan de orde. Zij deelt met foto's en prachtige filmbeelden haar ervaringen van de afgelopen twee jaar. Wanneer: woensdag 20 maart. Waar: De Steenuil, Steenovenslaan 20, 4101 AM Culemborg. Tijd: 20.00 –22.00 uur (u bent welkom vanaf 19.30 uur). Toegang gratis, aanmelden vooraf niet nodig. Voor meer informatie: Annette van Berkel lezingcoor@nvwc.nl.

03-04-2024

Om alvast te noteren: 3 april Algemene Ledenvergadering

Op woensdagavond 3 april wordt de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering gehouden in De Steenuil. Na het formele deel, dat we proberen kort te houden, zal de prachtige korte film "Vergeeten Natuurverleden" van Rik van der Linden te zien zijn. Hopelijk bent u er bij! Aanvang 20:00 uur. Meer hierover in de volgende nieuwsbrief.

NVWC-activiteiten maart 2024 (vervolg)

Maart lentemaand!

13-03-2024

Kampvergadering hemelvaartkamp

De tenten en caravans komen dit jaar te staan op camping Sint Jorishoeve in Sterksel, in de buurt van de Strabrechtse Heide. Het kamp begint op donderdagmorgen 9 mei, direct na het ontbijt. In de praktijk zullen de meeste kampgasten v.a. woensdagmiddag arriveren. Zondag 12 mei zal het kamp worden beëindigd. Er zijn ook twee trekkershutten gereserveerd voor degenen die opgegeven hebben niet te willen kamperen.

Wanneer je er over denkt mee te willen, aarzel dan niet en geef je op of kom naar de kampvergadering op woensdag 13 maart, 20:00 uur in De Steenuil. Er zijn nog plekken vrij. Meer informatie: kampcoor@nvwc.nl.

23-03-2024

Jeugdactiviteit: Bevers op het spoor!

Tuinieren, bomen kappen, dammen bouwen, meren aanleggen, burchten bouwen en het territorium verdedigen; allemaal dingen die mensen al eeuwenlang doen. Maar wie heeft al deze dingen eigenlijk bedacht? Misschien niet de mens, maar de bever! Wat mensen wereldwijd op enorme schaal doen, doen bevers in het klein: landschap zo inrichten, dat het zoveel mogelijk bruikbaar voor hen wordt en ze er zo prettig mogelijk kunnen leven. Ook dichtbij Culemborg komen deze landschapsarchitecten voor en wij gaan er naar op zoek.

In de omgeving van Werk aan het Spoel en Fort Everdingen gaan we bekijken of we sporen van de bever kunnen vinden. Sporen vallen enorm op. Als je één keer weet waar je op moet letten, dan mis je geen plek meer waar een bever zijn werk heeft gedaan. De kans dat we daadwerkelijk een bever te zien krijgen is niet zo groot, maar neem vooral je verrekijker mee (als je die hebt).

Heb je zin om te komen, geef je dan op via jeugdcoor@nvwc.nl. Wil je een vriendje of nichtje meenemen, dan mag je die ook aanmelden. Tot dan!

Wanneer: Zaterdag 23 maart.

Tijd: 13:30 - 15:30 uur.

Brengen en halen: Werk aan het Spoel, Goilberdingerdijk 40, Culemborg.

Meenemen: laarzen en een verrekijker (als je die hebt).

Jeugdactiviteiten zonder Winny Verdouw.....het is even wennen!

Winny was jarenlang één van de begeleiders van de jeugdgroep. Eerst samen met Mienke de Goederen en Marja Schuurman, de laatste jaren met Maartje van der Ploeg. Ze genoot van en met de kinderen! Ze heeft nu het stokje overgedragen aan Ewoud van der Ploeg, geen onbekende voor de jeugdgroep. Hij ging al vaak mee en heeft veel kennis van allerlei planten en beesten. Ewoud en Maartje: veel succes!

En Winny: heel hartelijk dank voor al die jaren dat jij je zo inzette voor de jeugdgroep!

Voor meer foto's zie de [fotorubriek](https://www.fotorubriek.nl).

24-03-2024

NVWC-leden met korting naar film "Groenkijkers" (met nagesprek)

Een poëtische en urgente mozaïekfilm over liefde, verwondering, verdriet en hoop. In de documentaire Groenkijkers volgt filmmaker Sanne Rovers natuurbeschermers zoals haar vader, die tegen de achtergrond van klimaatverandering, stikstofcrisis en achteruitgang van de biodiversiteit, elk op hun eigen wijze hun stukje natuur proberen te beschermen.

Na de film zal er gelegenheid zijn in gesprek te gaan met één van de betrokkenen bij deze film. Op dit moment is nog niet te zeggen wie er komt, mogelijk regisseur Sanne Rovers, maar we houden u op de hoogte via de website.

Zondag 24 maart, aanvang 14:30 uur.

Theater De Fransche School, Havendijk 1, Culemborg.

Telefoon: 0345 – 521546.

U kunt [Hier kaartjes](#) bestellen.

In de ticketprijs zit een drankje naar keuze.

NVWC-leden kunnen weer met korting naar deze film. Meer info op [onze website](#).

Maart lentemaand!

Vlinderval kon al vroeg in het jaar worden gezet

Op 15 februari zijn voor het eerst dit jaar de nachtvlindervallen gezet op twee locaties. De nacht was zacht en de voorjaarssoorten komen zo langzamerhand los. Mooi resultaat voor deze tijd: 5 tweestreepvoorjaarsvliegen, 3 nunvlinders, perentak (nieuwe soort voor de val), wachtervlinder en voorjaarsbladroller (een micro). Lees ook het Natuurbericht: "[Er zijn al volop nachtvlinders](#)".

Heel veel belangstelling voor Pieter van Breugel en de bijen

Pieter van Breugel noemde niet alle driehonderd soorten wilde bijen die in ons land voorkomen, maar wist tijdens zijn lezing wel heel veel te vertellen over onze inheemse bijen. Een bomvolle Steenuil genoot van alle informatie die door hem heel enthousiast, op zeer deskundige en humoristische wijze gebracht werd, boeiend van begin tot einde. De aanwezigen weten nu veel meer over zandbijen, koekoeksbijen, metselbijen, maskerbij, behangersbijen, wolbijen, bloedbijen en zijdebij. Wie het niet allemaal heeft

onthouden, kan alles nog nalezen in twee boeken die Pieter van Breugel heeft geschreven: [Basisgids Wilde Bijen](#) (uitgegeven door KNNV) en [Gasten van Bijenhoeven](#) (te bestellen of gratis te downloaden bij Eis Kenniscentrum).

Nu zelf aan de slag in de tuin; de bijen zullen zeer binnenkort weer uit hun holletjes kruipen. Met de unieke beelden in het hoofd die op scherm werden getoond, zal het toch niet heel gemakkelijk zijn om ze te herkennen: sommige bijtjes zijn maar een paar millimeter groot!

Knotwerk seizoen 2023-2024 zit erop!

De knotploeg kan tevreden terugkijken op het knotseizoen. Op alle geplande data kon er worden gesnoeid, hoewel het soms erg drassig was.

Begin februari werd het werk bij van Malssen afgerond met het snoeien van een rij bomen achter het huis. Een behoorlijk zware klus!

Eind februari kon het snoeien in de Redichemse Waard door omstandigheden niet doorgaan, maar er lag nog een verzoek van Winny Verdouw om een aantal knotwilgen bij haar te snoeien. Dit was een minder zware klus en Winny was er blij mee: ze kan weer het veld in kijken! Na een laatste kop koffie zat het seizoen er weer op. De volgende knotdagen zijn gepland op 23 november en 14 december.

Twee zeldzame slakken gevonden

Tijdens onderzoek naar het voorkomen van de knotwilgslak (*Clausilia dubia*) werden bij het uitzoeken van verzameld strooisel twee zeldzame slakken gevonden. Bij Fort Everdingen werd één exemplaar van de dikke korfslak (*Vertigo antivertigo*) gevonden (foto links). De soort leeft in goed ontwikkelde moerasvegetaties met grote zeggesoorten. Sinds 2013 is de soort in slechts 14 km-hokken gevonden.

Uit strooisel verzameld langs de Linge bij de Neust werden twee huisjes van de zoetwaterneriet (*Theodoxus fluviatilis*) gevonden. De zoetwaterneriet is een waterslak met een bijzonder uiterlijk: het huisje lijkt wel samengedrukt. De soort komt voor in zuurstofrijk, stromend of door golfslag in de oeverzone van grote meren bewogen water. De dieren leven op hard substraat zoals stenen en ook wel hout. Sinds 2013 is de zoetwaterneriet in 95 km-hokken aangetroffen.

De dikke korfslak noch de zoetwaterneriet werden eerder in ons werkgebied aangetroffen. In een volgende Hak-al wordt nader op deze vondsten ingegaan.

Nieuws van het bestuur

Nieuweledenavond goed bezocht

De zaal was mooi gevuld op de nieuweledenavond in februari. Fijn dat zo veel leden meer wilden weten over de NVWC in het algemeen en over de verschillende werkgroepen die zich op deze avond presenteerden. Als je de vele activiteiten zo op een rijtje zet, blijkt weer wat een actieve club de NVWC is! Ook werden enkele mooie natuurgebieden in ons werkgebied besproken.

We hopen dat de aanwezigen een goed beeld hebben gekregen en zullen gaan deelnemen aan excursies, cursussen, lezingen of zich zullen aansluiten bij één van de werkgroepen.

De avond vloog om en helaas was er weinig tijd over om de ideeën te horen die de nieuwe leden hebben voor de NVWC. Spreek ons daarover gerust aan bij een volgende ontmoeting. Voor meer informatie, o.a. over de werkgroepen en de vele natuurgebiedjes in Culemborg e.o., verwijzen we naar onze website, www.nvwc.nl.

De eerstvolgende bestuursvergadering is op maandag 25 maart.

Activiteiten en berichten van anderen

De Vlinderstichting: 2 mrt Landelijke dag met thema "Toekomst voor natuur"
Vlinder- en libellenliefhebbers uit het hele land verzamelen zich dan in de Junushoff in Wageningen voor een inspirerende, leerzame en gezellige dag. Voor de mensen die er niet 'live' bij kunnen zijn is er een livestream.

Thema: Toekomst voor Natuur. Er zijn interessante presentaties, w.o. "Toekomst voor Natuur" door Anthonie Stip en "Huilende heide en blijde bossen" door Kars Veling, informatieve en educatieve films (o.a. van Annette van Berkel) en er is een informatiemarkt. [Hier programma](#), aanmelden nog mogelijk voor de livestream.

Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden:

- 03 mrt Excursie Biesbosch o.l.v. Eduard Polfliet.
- 07 mrt Presentatie "Weidevogels en hun bescherming" door Astrid Kant. Om het wel en wee van onze weidevogels vast te leggen zit Astrid al bijna 35 jaar met haar telelens in haar zelfgemaakte schuilhutten tussen de weidevogels.
- 17 mrt Excursie stinzenplanten en wandeling langs de Waal o.l.v. Bart de Groot. Voor meer info over bovenstaande activiteiten [klik hier](#).

SoortenNL: 5 mrt Webinar over impact Omgevingswet op natuur

Vanaf 1 januari 2024 is de Wet natuurbescherming opgegaan in de Omgevingswet. Op 5 maart organiseert SoortenNL een webinar over de gevolgen van deze wijziging voor iedereen die zich bezighoudt met natuur. Vier experts bekijken hoe de wet in elkaar zit en laten hun licht schijnen over wat er verandert voor het handelingsperspectief binnen specifieke onderwerpen, zoals de zorgplicht voor natuur. [Hier meer](#) info en aanmelden.

IVN West-Betuwe:

- 6 mrt Vogelkenner Albert Beintema geeft een presentatie in Het Stroomhuis. Albert Beintema kijkt al meer dan 60 jaar naar vogels, zowel in zijn vrije tijd als voor zijn werk als wetenschappelijk medewerker aan het Rijksinstituut voor Natuurbeheer, het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek en Alterra. Hij is gids, reisleader en schrijver van diverse boeken over vogels. De basis van zijn presentatie vormt zijn ervaring op Tristan da Cunha, het meest geïsoleerde bewoonde eiland in de wereld tussen Kaapstad en Buenos Aires. Aanvang 20:00 uur. [Hier meer](#).
- 16 mrt Op ontdekking in de Stiftsche uiterwaarden (uitgestelde excursie). Natuurgidsen van IVN West-Betuwe verzorgen op zaterdag 16 maart een wandelexcursie door de Stiftsche uiterwaarden aan de Waal bij Ophemert. Kenmerkend voor de Stiftsche uiterwaarden is de afwisseling van grasland en oude meanders van de Waal (natuurlijke bochten van de vroegere rivierloop) met oobos. Tijd: 14:00-16:00 uur. Iedereen is welkom. [Hier meer](#) info en aanmelden.
- 21 mrt Presentatie van beverkenner Willy de Koning in Het Stroomhuis. Willy houdt zich op de hoogte van al het bevernieuws in Nederland, ook in ons rivierengebied. Aanvang 20:15 uur. [Hier meer](#) info en aanmelden.
- 23 mrt Excursie "Voorjaar in 't Broek". Natuurgebied 't Broek bij Waardenburg is een uniek en afwisselend voorbeeld van het rivierengebied van vóór de ruilverkaveling. Iedereen is welkom en deelname is gratis. [Hier meer](#) info en aanmelden.

Activiteiten en berichten van anderen (vervolg)

Geldersch Landschap & Kasteelen: 20 mrt Stinzenwandeling

Op landgoed Waardenburg en Neerijnen groeien veel stinzenplanten, zoals knikkende vogelmelk, bostulp, holwortel, Italiaanse aronskelk en daslook. De zogenoemde stinzenplanten zorgen voor kleur rond de buitenplaatsen in het vroege voorjaar. Vrijdag 22 mrt, 14:00-16:00 uur. [Hier meer](#) info en aanmelden.

Wereld Natuur Fonds: 23 mrt Earth Hour

Earth Hour is een internationaal evenement dat huishoudens, bedrijven en bezienswaardigheden oproept om verlichting 1 uur uit te schakelen en 60 minuten in actie te komen voor de planeet. Middels deze symbolische actie vraagt het Wereld Natuur Fonds aandacht voor natuurbescherming en milieuproblematiek. Doe je mee? Zaterdag 23 maart, 20:30-21:30 uur. Overal ter wereld komt men in actie! [Hier meer](#).

NIEUWSBERICHTEN

De Vlinderstichting:

- "Toekomst voor Natuur" afl. 52 en 53. [Beluister hier](#) de podcasts van Anthonie Stip (februari). Afl.53 Geheimen van het Dommellandschap. Met Ger van den Oetelaar en Jan van der Straaten.
- Afl.52 Voedselbossen: de kracht van variatie. Met Rianne Luring.

SOVON: De onbekommerde spreeuw?

Jac. P. Thijsse had de spreeuw in zijn ex libris (eigendomsmerkje in boek) staan met de ondertitel 'onbekommerd' en 2014 was het Jaar van de Spreeuw. De soort kreeg toen en in de jaren erna veel aandacht. In MUS (Meetnet Urbane Soorten) wordt de urbane populatie gevolgd en deze heeft het moeilijk.

Hoopvol Culemborg!

In urbaan gebied is de afname van de spreeuw het grootst. De regels in het Bouwbesluit maken het de soort lastig, maar er zijn nieuwbouwwijken waar de soort wel kan nestelen. In Culemborg kwam aan het licht dat spreeuwen bij een flink aantal woningen via hoekpannen een (onbedoelde) nestruimte tussen boeiboord, buitenmuur en dakbeschot konden bereiken. Door een constructiefout was er een broedplek voor spreeuwen ontstaan. Hierdoor is in deze wijk een bijzonder hoge dichtheid (twintig territoria per hectare) van de spreeuw vastgesteld in combinatie met goede foerageerplekken in de buurt. Een waar spreeuwenwalhalla. Thijsse zou zich in zijn element voelen in deze Culemborgse wijk. [Lees hier](#) het hele bericht.

Vogelbescherming Nederland:

- Beleef de Lente weer van start! De eerste camera's zijn weer online. Bosuil, steenuil, kerkuil, zeearend en de vijver zijn al te volgen en de eerste eieren zijn al gelegd (natuurlijk door de bosuil). [Volg ze live](#) of volg de leukste momenten.
- 5 Podcasts over natuur en vogels om te luisteren met je kinderen. Genieten van een rustmomentje met een podcast op waar ook kinderen van zullen genieten. Dat klinkt als muziek in de oren! [Hier inspiratie](#) voor minstens vijftig uur luisterplezier.

RAVON: Ode aan de vrijwilligers

Voor RAVON is de passie en inzet van haar duizenden vrijwilligers cruciaal. Wie zijn deze vrijwilligers en wat motiveert hen? [Een filmportret](#) van Ringslangen Werkgroep Houten. De jeugdgroep van de NVWC heeft al verschillende keren meegewerkt aan het maken van een broedhoop in Houten.

Nature Today:

- Jaartheme botanische tuinen: Plant en insect. De planten in die tuinen zijn er meestal niet vanzelf gekomen, maar vrijwel alle beestjes wonen er naar eigen keus. Botanische tuinen zijn prachtplekken om de insectenwereld te leren kennen. Tip: vaak gratis met museumjaarkaart. [Hier meer](#).
- Het rivierengebied verdroogt, maar we kunnen er iets tegen doen. Door de vele neerslag was 2023 het natste jaar ooit. Met als gevolg afgelopen winter hoogwater op beken en rivieren. We weten al langer dat klimaatverandering veel invloed heeft op de waterafvoer in onze rivieren. Minder belicht is dat juist de verdroging van de uiterwaarden voor problemen in de riviernatuur zorgt. [Hier meer](#).
- Perfecte tuin voor putters en waarom heet de putter putter? Putters zijn mogelijk de mooiste tuinvogels met hun rode gezicht en hun tinkelende lied. Ze werden daarom vaak in kooien gehouden. Dat is natuurlijk nergens voor nodig, deze vogel is ook te bewonderen in de eigen tuin. [Een paar tips](#).

Colofon	
Verschijning	Het NVWC-bestuur stelt "Tsjiepl!!" samen voor NVWC-leden en belangstellenden. "Tsjiepl!!" verschijnt aan het begin van elke maand, m.u.v. augustus en wordt verzonden aan ruim 600 mailadressen.
Aan- en afmelden	Voor aan- en afmelden op "Tsjiepl!!" stuur je een e-mail aan: nieuwsbrief@nvwc.nl . Ook voor het doorgeven van een gewijzigd mailadres.
Lid of donateur worden	Wilt u meer informatie over de NVWC, stuur een e-mail naar bestuur@nvwc.nl . Wilt u lid worden of donateur, klik hier voor meer informatie.
Foto's en illustraties	Leo van der Kooij (knikkende vogelmelk, bosanemoon en hondstand, bostulp), Jouke Altenburg (heggenmus, grutto, spreeuw, jonge steenuil, putter, huismus), Annette van Berkel (jonge merel, merel vrouw, aardhommel koningin), Kars Veling (kleine vos op klein hoefblad, bever in Baarsemwaard, honingbij in krokus, tweestreep-voorjaarsuil, azuurwaterjuffer), Karin Verspui (groot hoefblad), Wim Rubers (weidegeelster, gele anemonen), Gijsje van Ingen (kooktent kamp, 2x lezing bijen), Jelte de Kock (bevervraat), Henk Witte (begeleiders jeugdgroep), Theater De Fransche School (film Groenkijkers), Pieter van Breugel (mannelijke gewone sachembij), Theo Verhallen (knotten bij Winny), Theo de Jong (dikke korfslak, zoetwaterneriet), Winny Verdouw (excursie jeugdgroep, werken aan broedhoop), Gerrit Jan Klop (vogelexcursie), Narda Robeer (skyline Culemborg met boerenzwaluwen), Wikipedia (tristanalbatros), Gijs Briene (bevers), Rob van der Haterd (stinsenplanten Neerijnen).
Copyright	Berichten uit deze nieuwsbrief mogen uitsluitend integraal en met bronvermelding worden overgenomen. Foto's mogen niet zonder toestemming vooraf worden gebruikt.